

BELGIE-BELGIQUE
P.B.
2600 BERCHEM
8/3615

Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk

Marie-Josélaan 73
2600 Berchem
tel. 03-218 59 01
fax. 03-218 45 23

info@vsvw.be
www.vrijwilligersweb.be
www.vrijwilligerswerk.be



VSVW
vzw

tACTIEF

trimestriële uitgave
augustus - september -
oktober 2004

jaargang 22
nummer 11
afgiftekantoor
2600 Berchem 1
2° Afdeling P303095

webnieuws

projectnieuws

proefschrift lesley hustinx

studiedagen, cursussen, publicaties



COLOFON

Redactiecomité:

Raf De Zutter: afgevaardigd beheerder, voorzitter
Eva Hambach, Hilde Wijmandt, Anne Adé, Inge Hatse

Eindredactie: Hilde Wijmandt

Verantwoordelijke uitgever: Raf De Zutter

Ontwerp & Drukwerk:

Drukkerij Halewijn n.v. Antwerpen

Cartoon: Kitwee

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotocopie, microfilm, elektronisch of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Artikels zijn steeds welkom op ons redactie-adres:
Marie-Josélaan 73 te 2600 Berchem.

Verschijnt vier maal per jaar.

Ondertekende artikels vallen onder de verantwoordelijkheid van de auteur en vertolken niet noodzakelijkerwijs de mening van het redactiecomité. De redactie behoudt zich het recht om artikels in te korten.

Lid worden of blijven in 2004

In opdracht van de Vlaamse overheid werken we voor en samen met kleine en grote organisaties, het Brussels en de Provinciale Steunpunten Vrijwilligerswerk, de Koning Boudewijnstichting en de overheid, om het vrijwilligerswerk intersectoraal te versterken en te ondersteunen.

Vanuit deze centrale positie ontwikkelen we de nodige expertisie om allerhande vormingsinitiatieven te realiseren en projecten te coördineren, om de positie en de waardering van de vrijwilligers in de samenleving te verbeteren en om hen een stem te geven op beleidsniveau.

Dit recht van spreken, verwerven we door de leden die we vertegenwoordigen. **Daarom!**

Lidgelden 2004

- € 25,00 voor vrijwilligersorganisaties zonder subsidies (1 tijdschrift)
- € 25,00 voor niet-vrijwilligersorganisaties die graag op de hoogte blijven (1 ex. *)
- € 50,00 voor gesubsidieerde organisaties met 1 of 2 voltijdse personeelsleden (2 ex. *)
- € 75,00 voor gesubs. vrijwilligersorganisaties met 3 tot 6 voltijdse personeelsleden (4 ex. *)
- € 100,00 voor gesubs. vrijwilligersorganisaties met 7 tot 10 voltijdse personeelsleden (6 ex. *)
- € 250,00 voor grote gesubsidieerde organisaties met meer dan 10 voltijdse personeelsleden (10 tijdschriften*)

**u moet ons evenveel namen van mensen of diensten meedelen, anders kunnen wij u geen correcte service beloven.*

Individuele abonnementen op **tAKTIEF** worden uitsluitend voorbehouden aan individuen.

Een jaarabonnement kost hen € 10,00 waarvoor geen factuur wordt opgemaakt.

Met de bestelbon achteraan of via hilde.wijmandt@vsvw.be kan u zich inschrijven. Betalen mag op rek.nr. 411-8057901-16.

Vooruitgang is mogelijk

RAF DE ZUTTER,
VOORZITTER

Ook gedurende de vakantieperiode was het vrijwilligerswerk een actueel thema. In de eerste weken van juli werden in ons land de gemeenschapsregeringen gevormd. Voor ons was het uitkijken of memoranda over het belang van het vrijwilligerswerk in de maatschappij enige weerklank zouden vinden in de regeerakkoorden.

In het regeerakkoord van de Vlaamse Regering staat: **“Verenigingen en vrijwilligers versterken de samenleving”**:

“De Vlaamse Regering geeft prioriteit aan het verenigingsleven, neemt faciliterende maatregelen en vult witte plekken in het aanbod aan, zodat het verenigingsleven haar eigen initiatieven optimaal kan uitbouwen.

“We voeren een flankerend beleid voor vrijwilligers met aandacht voor voldoende ondersteuning en verzekering.” **“We waarderen de kennis en vaardigheden die mensen als vrijwilliger opdoen in sociaal-culturele verenigingen als elders verworven competenties”**.

In het regeerakkoord van de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel wordt in het kader van de aandacht voor verenigingen en de vrijwilligers geschreven: **Samenwerken met lokale actoren**. **“Een hechte samenwerking van de VGC met de brede waaier aan spontane initiatieven en georganiseerde netwerken, die onze hoofdstad rijk is, blijft aangewezen.**

Hun voluntaristische inzet (veelal op vrijwillige basis), terreinervaring en deskundigheid zijn belangrijke troeven. De VGC heeft steeds haar beleid ontwikkeld in samenspraak met deze actoren. **Zij zijn en blijven dan ook onmisbare partners in de uitvoering van het Vlaams gemeenschapsbeleid in de hoofdstad”**.

Ook in het regeerakkoord van de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest wordt vrij gedetailleerd de vrijwilliger gesitueerd in hun “Pacte associatif”. Uiteraard verwachten wij dat deze teksten ingevuld worden met concrete initiatieven, maatregelen en decreten. Wij zullen als Vlaams

Steunpunt Vrijwilligerswerk zorgvuldig en hardnekkig de regeringen herinneren aan hun akkoord en waar nodig en nuttig concrete voorstellen indienen. In deze politieke context verwachten wij terecht dat de Federale Regering en Parlement werk maken van de wetsvoorstellen over de rechten van de vrijwilligers.

Minister van Sociale Zaken Rudy Demotte heeft, bij hoogdringendheid, het advies van de Nationale Arbeidsraad gevraagd over het wetsvoorstel Van Gool. De term “hoogdringendheid” is blijkbaar zeer rekbaar want Minister en Parlement wachten nog steeds op het advies. Blijkbaar is in de beoordeling van het wetsontwerp “het verzekeringsaspect” een belangrijk knelpunt. Recente feiten, meestal pijnlijke en dramatische, tonen aan hoe belangrijk het is voor de vrijwilliger en de vrijwilligersorganisaties te kunnen terugvallen op een degelijk en duidelijk verzekeringsstelsel in situaties, waar burgerlijke aansprakelijkheid en eventuele lichamelijke schade, deel van uitmaken.

Binnenkort zal op initiatief van de Provinciale Steunpunten Vrijwilligerswerk, het Punt-Brussel en het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk een brochure verschijnen over “Verzekeringen in het Vrijwilligerswerk. Voor ons is de “verzekeringsplicht” een absolute voorwaarde voor een degelijk statuut van de vrijwilliger. Om dit te verwezenlijken zal een hechte samenwerking nodig zijn tussen de Federale Regering en de Gemeenschapsregeringen : de ene als wetgever, de andere als ondersteunende en subsidiërende instellingen.

Wij geloven dat vooruitgang mogelijk is.

Een nieuwkomer bij het VSVw

letterlijk en figuurlijk

EVA HAMBACH

Cyberspace oogt weer wat vrijwilligersvriendelijker.

Het VSVw vzw heeft immers een eigen website ontwikkeld: www.vrijwilligersweb.be.

De naam www.vrijwilligersweb.be slaat enerzijds op het wereldwijde web als medium en anderzijds op onszelf, bouwend aan een sterk en veerkrachtig raamwerk, als de draden van het spinneweb.

Onze nieuwe site is ontwikkeld door een "Russische vrijwilliger", Valeriy Petrenko, die als etnische rus eigenlijk uit Oezbekistan komt. Hij studeerde wiskunde in Tashkent. Exacte wetenschappen en technologie zijn nog altijd zijn grote liefdes (naast zijn vrouw en kinderen natuurlijk). Zonder aarzeling stapte hij in het project Nieuwkomers in, dat in 2003 was opgezet door het Vlaams Minderhedencentrum, en probeerde nieuwkomers sneller te laten integreren door hen aan te moedigen vrijwilligerswerk te gaan doen, en ook te begeleiden eens ze als vrijwilliger aan de slag gingen. Uitgangspunt van dit project was steeds te vertrekken vanuit de bijzondere capaciteiten die de nieuwkomer met zich meebrengt.

Valeriy meldde zich spontaan aan om vrijwilligerswerk te gaan doen. Uit een verkennend gesprek bleek dat hij een ruime ervaring had in het ontwikkelen van websites in zijn geboorteland en dat hij deze competentie graag wou inzetten als vrijwilliger, om minder kapitaalkrachtige vzw's zonder grote investeringskosten te helpen een professioneel ogende website te ontwikkelen. Zo kwam hij bij het Vlaams Steunpunt voor Vrijwilligerswerk terecht. Na de kennismaking en het regelen van een verzekering voor onze vrijwilliger, vloog Valeriy er meteen in en het eerste resultaat mag er zijn.

tACTIEF: Waarom wilde je vrijwilligerswerk doen?

Valeriy: Ik wilde iets nuttigs voor de mensen doen. Ik wou iets moois maken met mijn eigen handen. Ik wilde extra ervaring verwerven. Dit werk was daarom heel interessant voor mij. En ik heb nieuwe

technologie leren gebruiken. En ik wilde nog meer met de mensen praten, die aan vrijwilligerswerk doen. Ik wou mijn Nederlands verbeteren. Aangezien u ziet dat ik had vele basissen, naast handelsinteresse. Ik ben idealist.

tACTIEF: Hoe vond je het om deze website te maken voor het vrijwilligerswerk? Wat vond je het plezantste?

Valeriy: Ik kreeg vrijheid voor de verwezenlijking van de website en hulp van de organisatie. Ik beschouw deze plaats als het beste en nuttigste werk voor de maatschappij.

tACTIEF: Wat was het lastigste?

Valeriy: Om de kleuren voor de website te selecteren....(glimlach). In werkelijkheid maakte ik dit werk met groot genoegen.

tACTIEF: Wil jij zomaar voor iedereen websites maken of stel je voorwaarden (eisen, wat moet zeker wat niet, wat wil je,....)?

Valeriy: Nooit stel ik de voorwaarden. Ik ben een realist en ik begrijp dat mijn fantasieën ondergeschikt moeten blijven aan de vraag van de klant.

Tijdens de persvoorstelling van het boek van Marc Haertjens '**Ik kan, ik kan, wat jij niet kan**', tekende een journaliste van De morgen (12/05/2004) volgende uitspraak van Valeriy op: "Sommige mensen vinden me vreemd. Je weet niet eens of je hier zult kunnen blijven, zeggen ze, en toch engageer je je alsof je hier de eeuwigheid zult verdienen. Ik zie dat anders. Simpel, zo u wilt. Naar Oezbekistan kan ik niet terug, het is, zoals uw weet een dictatuur en de mensenrechtensituatie wordt er eerder slechter dan beter.

Ik moet dus elders een bestaan opbouwen, de enige weg is diegene die voor ons ligt."

Meer info over het boek van Marc Haertjens vind je op www.vmc.be en www.vrijwilligersweb.be.

Wie interesse heeft om een site te laten ontwikkelen door Valeriy, neemt contact op met ons, via info@vsvw.be.

Surf naar onze website en oordeel gerust over het resultaat. De site geeft een zicht op de werking van

het VSVw. Vanzelfsprekend vind je ook nog heel wat extra informatie die nuttig is voor het vrijwilligerswerk: achtergrondinformatie bij de Week van de Vrijwilliger, info over het EVC-project, het CEV Manifest, Actiewijzer..... Je kan eveneens ons tijdschrift tACTIEF online inkijken, reageren, vragen stellen en zo meer.

Met dank aan Valeriy Petrenko en Marc Haertjens.



Eurofestation 2004 is een driedaagse Europese conferentie en vakbeurs over vrijwillige inzet en maatschappelijk betrokken ondernemen op 7, 8 en 9 november 2004 in het Maastrichts Expositie & Congres Centrum (MECC). Het is een evenement in het kader van het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie in de tweede helft van 2004. Er worden zo'n 4000 vertegenwoordigers van o.a. vrijwilligers- en maatschappelijke organisaties, bedrijven, overheden en fondsen verwacht.

De Vakbeurs kan beschouwd worden als het hart van Eurofestation 2004. Stakeholders van het vrijwilligerswerk presenteren zich er met een stand of workshop of bieden zich aan als vrager of aanbieder op de Beursvloer. Op de Beursvloer worden vraag en aanbod tussen vrijwilligersorganisaties en bedrijven, fondsen en organisaties bij elkaar gebracht en, bij een geslaagde match, aan elkaar gekoppeld. Vraag en aanbod is divers: van geld, ideeën, creativiteit en tijd tot energie, netwerken,

vrijwilligers en vrijwilligersprojecten. De vragers en aanbieders variëren van overheden en vrijwilligersorganisaties tot bedrijven, fondsen en media.

De Beursvloer geeft u de kans in contact te komen met verschillende partijen die hun diensten en vooral de kennis en kunde van hun medewerkers beschikbaar stellen. U kunt tevens laten zien wat de meerwaarde voor deze partijen is om met u, als maatschappelijke organisatie, samen te werken.

De Europese conferentie over nationaal en lokaal vrijwilligersbeleid behandelt de stand van zaken van het vrijwilligers(werk)beleid en maatschappelijk betrokken ondernemen in de Europese Unie. De basis van de conferentie is het "state of the art": een in 2004 gehouden onderzoek naar de stand van zaken en de wensen en ideeën van het vrijwilligerswerk(beleid) in 25 landen.

Grensverleggend vluchtelingenproject

wint derde Actiewijzerprijs

ANNE ADÉ

In juni zette www.actiewijzer.be voor de derde keer alweer een origineel initiatief in de schijnwerpers. Dit keer draaide alles rond vluchtelingen.

Naar aanleiding van de Wereldvluchtelingendag organiseerde het Overlegcentrum Integratie Vluchtelingen (OCIV) op 19 juni in Brussel een tref- en benefietdag met workshops, voordrachten en optredens. Actiewijzer mocht tijdens het slotmoment even het podium lenen om aandacht te vragen voor een inspirerend vluchtelingenproject uit het Westvlaamse Heuvelland.

De laureaat was dit keer het Gedachtenishofje van de Elfnovembergroep in Mesen. Een initiatief met een lange voorgeschiedenis. Mesen ligt tegen de Franse grens in West-Vlaanderen en werd tijdens de Eerste Wereldoorlog helemaal met de grond gelijk gemaakt. De overlevenden sloegen op de vlucht. Na de oorlog kwam de wederopbouw langzaam op gang. In en om Mesen liggen kerkhoven met Britse, Ierse, Australische, Nieuw-Zeelandse en Zuidafrikaanse graven. Het stadje heeft dus een speciale band met oorlog en vluchtelingen.

'Oma, zwijg toch over de oorlog'

In 1977 bleek dit nog eens duidelijk toen Opbouwwerk Heuvelland een onderzoek instelde naar de problematiek van bejaarden op het platteland. 40 jongeren bezochten het hele jaar door ouderen in de regio. In veel gevallen kwamen ze terecht bij mensen die nog steeds met verhalen over de Eerste Wereldoorlog zaten, maar die in hun omgeving niet kwijtgeraakten. Opeens kregen ze dus bezoek van jonge mensen die met open oren luisterden. De verhalen stroomden binnen. Na overleg werd besloten de Elfnovembergroep op te richten en deze waardevolle getuigenissen op band op te nemen. Nadien werden ze gepubliceerd in het volksboek 'Van den Grooten Oorlog' en daaruit groeide dan weer een volksspel, "Nooit brengt een Oorlog Vrede", dat in 1978-1979 19 keer werd opgevoerd.

De Elfnovembergroep bleef ook nadien actief en telt nu medewerkers in een brede kring rond Mesen, over de lands- en regiogrenzen heen (in Frankrijk, Vlaanderen, Wallonië). Drie jaar geleden nam de groep zijn intrek in het Adelahuis in Mesen. Daar komt dus ook het Gedachtenishofje, dat de aandacht van Actiewijzer trok. Het wordt een gedenkplaats voor vluchtelingen van vroeger en nu. Centraal staat een tegelfries die plaats biedt aan 1.100 gedenktegels. Bedoeling is op deze tegels de vluchtroutes van evenveel vluchtelingen te schrijven.

'Mensen denken niet altijd even positief over vluchtelingen', zei initiatiefnemer Jan Hardeman op de prijsuitreiking. De vraag 'Waar was je oma in 1918 of 1940' kan soms helpen even na te denken. Wij zijn allemaal kinderen en kleinkinderen van vluchtelingen'. Woorden die tijdens de OCIV-trefdag alvast op veel bijval konden rekenen.

Nog tot 26/09 kan je in Mesen naar de tentoonstelling "Vluchten: aller tijden!" (di tot zo 14.30 - 17.30). Van febr. tot juni 05. op verzoek open voor groepen. Voor afspraken, bel 057 44 47 10.

Actiewijzer in het najaar

Tijdens de zomer kreeg Actiewijzer een flinke onderhoudsbeurt. Begin oktober sprankelt de opgefriste webstek je tegemoet op www.actiewijzer.be. En in het najaar komt er weer een nieuwe reeks 'Actie van de maand'. Blijf op de hoogte en abonneer je op de gratis elektronische nieuwsbrief Re:Actiewijzer (mailen naar info@actiewijzer.be).

Actiewijzer is een initiatief van de Koning Boudewijnstichting, uitgevoerd door het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw, in het kader van het Platform voor Sociale Samenhang.

G goed gelinkt

www.vrijwilligerswerk.be

7

HILDE WIJNANDT

Om het vrijwilligerswerk en onze vacature-databank lokaal beter te promoten, hebben wij een nieuw gratis aanbod voor gemeentebesturen en OCMW's.

In 2003 heeft de VVSG (Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten) in opdracht van het Punt en de Provinciale Steunpunten een peiling gedaan naar het lokaal ondersteuningsbeleid voor vrijwillig engagement. Wat promotionele ondersteuning betreft, bleek de gemeentelijke website eerder het zwakke broertje in het geheel. Slecht één derde van de respondenten gebruikt dit medium voor promotie van vrijwilligerswerk.

Wij daarentegen gebruiken onze website uitsluitend voor promotie en ondersteuning van het vrijwilligerswerk maar hebben het moeilijk om onze eigen site te promoten. Uit datzelfde onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat minder dan de helft van de raden, de diverse Steunpunten Vrijwilligerswerk kennen, dus ook www.vrijwilligerswerk.be niet.

Bron

Lokaal ondersteuningsbeleid voor vrijwillig engagement in Vlaanderen en Brussel

Hilde Plas & Els Tijskens

Het zou bvb al mooi zijn mocht elke gemeente een link naar onze website plaatsen om organisaties en vrijwilligers de snelweg te tonen naar lokaal en ander engagement, specifieke vorming, publicaties... Een kleine stap voor een webmaster maar een grote stap voor ons webbereik.

In de databank op onze website kunnen alle organisaties gratis adverteren en elke kandidaat kan er gemakkelijk vacatures sorteren op allerlei voorkeuren maar ook op postnummer. Nog één klik verder, en hij krijgt een overzicht van alle aanbiedingen in zijn buurt, inclusief contactgegevens van de organisaties. **En toch kan het nóg eenvoudiger!** Vanaf oktober bieden wij aan de geïnteresseerde besturen een gratis hyperlink mét pre-selectie.

Hiermee springt de kandidaat, vanop de gemeentelijke website, meteen naar een pagina met een overzicht van de vrijwilligers-vacatures op zijn grondgebied. De bezoeker moet dan zelfs geen postnummer meer invullen want de gemeente heeft voor hem al een selectie gemaakt. Die gegevens verschijnen in een nieuw venster. Van daaruit kan men even snel verder surfen over de andere pagina's van onze site, als terugkeren naar de gemeentelijke site waarvan men vertrokken is.

En we gaan nog een stap verder, maar dan niet meer gratis. Het nieuwe venster met het overzicht van de vacatures kan ook ontwikkeld worden in de 'feel and look' van de gemeentelijke site. Onze webbouwer heeft zich daarvoor geëngageerd. Meer info@vsvw.be. De prijsonderhandeling valt volledig onder autonomie van de gemeente. Het beheer en alle rechten blijven in handen van het samenwerkingsverband van Steunpunten.

Eén van de vele redenen om deze vorm van lokale promotie te verdedigen is de (sociale) controle op de actualiteit van het aanbod. Als ambtenaren of kandidaten, via de site van hun eigen gemeente, vacatures ontdekken die niet meer actueel zijn of foute gegevens vermelden, zal er sneller gereageerd worden. Want ondanks mailings naar organisaties, met oproepen om het beheer van de vacatures niet te verwaarlozen, krijgen wij toch af en toe klachten over achterhaalde informatie.

Het impact van een lokale tik op de vingers, is van een andere orde dan een standaard bericht van een Steunpunt ver weg.

Bij de Steunpunten kan je de nieuwe brochures, met meer tips en argumenten, bestellen.

Goed gelinkt! aan lokale besturen

Goed gelinkt! aan organisaties

Competenties van vrijwilligers erkennen

hoe ver gaan we daarin?

INGE HATSE

Met het pilootproject 'EVC voor bestuursvrijwilligers', in opdracht van Diva krijgen we de kans te onderzoeken of EVC ook iets te bieden heeft aan het vrijwilligerswerk. Het project is intussen voorbij half-time. Tijd dus om wat nieuws te brengen, en vooral, om je nieuwsgierigheid te prikkelen naar de resultaten.*

Even opfrissen

Zoals je waarschijnlijk al weet, staat 'EVC' voor 'Erkenning van Verworven Competenties'.

De Vlaamse Overheid wil inspanningen leveren om de competenties waarover mensen beschikken maar waarvan ze geen diploma kunnen voorleggen, officieel te erkennen. Zo hoopt men vooral de toestroom naar bepaalde knelpuntberoepen zoals verpleegkunde, bakkerij, slagerij, ... te verbeteren.

Maar ook vrijwilligers bouwen competenties op. Denk b.v. aan: vergaderingen voorzitten, boekhouding doen, omgaan met kinderen, ... En waarom zou dat niet gezien mogen worden? Misschien biedt EVC ook hier mogelijkheden?

We werken in het project rond twee sporen.

Spoor 1: een instrument om competenties herkenbaar te maken

Het portfolio van de bestuursvrijwilliger is zo goed als af. Hiermee gaan we in september-oktober aan de slag met enkele groepen 'proefkonijnen'.

Een portfolio is een overzicht van alles wat je geleerd hebt (ook buiten de schoolomgeving!) en waar je goed in bent. Op basis van een uitgebreide referentielijst kunnen bestuursvrijwilligers inventariseren welke kwaliteiten en vaardigheden ze allemaal ontwikkeld hebben via hun vrijwilligerswerk. Dit alles wordt gestaafd met bewijsstukken. De competenties zijn ingedeeld in 9 thematische domeinen, van inhoudelijk beleid over logistieke ondersteuning tot communicatie en public relations. Naast de vaktechnische, komen ook de meer persoonsgebonden competenties aan bod. We staan er zelf versteld van hoeveel verschillende taken bestuursvrijwilligers allemaal uitvoeren.

Spoor 2: alleen herkennen of mag het iets meer zijn?

Zo'n portfolio kan je gebruiken om een beter inzicht te krijgen in je eigen kennen en kunnen, voor je persoonlijke ontwikkeling dus. Maar je zou het ook kunnen voorleggen bij een sollicitatiegesprek. En moet het toegang verlenen tot bepaalde beroepen, of vrijstellingen bieden voor één of andere opleiding? In dat geval moet je portfolio natuurlijk beoordeeld worden door een onafhankelijke beoordelaar, en hangt er een officieel certificaat aan vast. Willen we in het vrijwilligerswerk zo ver gaan?

Over dit dilemma buigen we ons in een tweede luik van het project. We laten hierover binnenkort heel wat mensen aan het woord in drie rondetafelgesprekken (vrijwilligerswerkingen, vrijwilligers en koepelorganisaties). Een aantal individuele interviews zijn al afgenomen bij werkgevers, vakbonden, onderwijsinstellingen, overheid, ... Op die manier willen we zo veel mogelijk argumenten pro en contra in kaart brengen. Want de meningen in het werkveld zijn nog heel verdeeld. We willen als Steunpunt Vrijwilligerswerk hierin zeker geen voorbarige conclusies trekken, integendeel, we zetten zoveel mogelijk betrokkenen aan om mee het debat te voeren en de discussie te voeden. Op basis daarvan zullen we hopelijk enkele zinvolle aanbevelingen kunnen doen voor het beleid. Een stuurgroep die intersectoraal is samengesteld houdt over het hele project een oogje in het zeil.

Benieuwd naar de resultaten?

Kijk dan alvast uit naar het eindrapport van het project, dat verschijnt in december 2004. Als je het wil ontvangen, geef dan een seintje aan inge.hatse@vsvw.be.

*Dienst Informatie, Vorming en Afstemming, een samenwerkingsverband tussen de beleidsdomeinen Onderwijs en Vorming, Wergelegenheid, Cultuur & Economie.

G goed verzekerd?

een praktische inleiding

EVA HAMBACH

*“Onze verzekering weigert nog langer vrijwilligers ouders dan 65 te verzekeren!”
roept de ene organisatie uit.
“Moet ik mijn vrijwilligers verzekeren, ze hebben toch allemaal een familiale polis?”
betoogt een andere.*

Verzekeringen en vrijwilligers.

Een onderwerp dat onrust, vraagtekens, soms teleurstelling en verwondering opwekt. Om tegemoet te komen aan de basisvragen over de verzekeringsthematiek, besloten de Provinciale Steunpunten Vrijwilligerswerk en Het Punt vzw, Brussel een praktische gids te fabriceren.

Het doel van deze inleiding is elke organisatie, vereniging, initiatief, dat vrijwilligers inschakelt wegwijst te maken in de meest courante begrippen als aansprakelijkheid, rechtsbijstand, lichamelijke ongevallen, en vooral om iedereen er op te wijzen dat vrijwilligersverzekeringen geen overbodige luxe zijn.

Deze gids bevat weinig jargon, is geen detailistisch juridisch naslagwerk waarin elke clausule, elke formulering van verzekeringspolissen onder de loupe wordt genomen. Het is wel een vlot leesbaar geheel dat ook een resem tips bevat om met verzekeringsmakelaars te praten, te onderhandelen en om je verzekeringspolis op een degelijke manier op te bouwen.

Goed verzekerd? is gerealiseerd door het VSVW vzw in samenwerking met Em. Hoogleraar H. Claassens, die gespecialiseerd is in verzekeringszaken en het vrijwilligerswerk kent. We staan garant voor accurate en degelijke informatie. Een gids die bepoteld en gebruikt mag... nee moet worden. **Te verkrijgen bij je steunpunt.**

Oproep

Voor ons is deze inleidende gids nog maar een begin. We willen verder gaan: verzekeringen vergelijken en iedereen die met vrijwilligers werkt van advies dienen over de ‘betere’ verzekeraar. Maar daar hebben we je hulp voor nodig. Goede of slechte ervaringen met deze of gene verzekeringsmaatschappij? Meld het ons. Je helpt er ons en vooral jezelf mee vooruit!

Noteer alvast

Op donderdag 10 maart 2005, in het hartje van de Week van de Vrijwilliger, organiseren we een studiedag over vrijwilligerswerk en verzekeringen. Reserveer al een plaats in je agenda! Het wordt een boeiende dag met eminente sprekers! Breng een valiesje mee om tips en informatie naar huis te nemen.



K en je iemand...

die een pluim verdient?

ANNE ADÉ

Stel hem of haar dan kandidaat om “De Pluim” te ontvangen!

Waarover gaat het en wie organiseert het? We geven je een voorproefje uit het Pluimreglement.

Hoe verloopt “De Pluim”?

Samen met de Koning Boudewijnstichting organiseren de **Vlaamse regionale TV-omroepen** een grote bedankactie voor mensen die zich inzetten voor anderen. Dit project past in het Platform voor Sociale Samenhang.

De actie neemt de vorm aan van een verkiezing. Per zendgebied krijgt één persoon een “Pluim”.

Tot uiterlijk 22 oktober kan iedereen kandidaten voorstellen. Per zendgebied selecteert een jury vijf kandidaten. Die worden via een reportage op de regionale TV aan het publiek voorgesteld. Iedereen kan dan stemmen voor één van de vijf kandidaten (bijvoorbeeld via sms of televoting).

De kandidaat die de meeste stemmen krijgt, zal in het weekend van 4-5 december een Pluim & een prijs (g 2.000) ontvangen, en krijgt bovendien heel wat media-aandacht.

Wie kan een “Pluim” verdienen?

Mensen die zich met veel energie en creativiteit inzetten voor andere mensen en de samenleving. De Pluim kan worden uitgereikt aan een individu, een tijdelijke verzameling mensen, een vereniging of instelling.

De kandidaat (kandidate) moet aan een aantal vereisten voldoen:

- er moet iets “gepresteerd” zijn, het gaat om daadwerkelijke inzet, een initiatief, een project, én dit moet reeds begonnen zijn of het wordt nog in 2004 afgewerkt;
- draagt duidelijk bij tot een meer vriendelijke, open, solidaire, plezierige, aangename medevoelende, respectvolle... samenleving; kortom een positief project dat mensen dichterbij elkaar brengt;
- niet partijpolitiek of commercieel;

- duidelijk verbonden aan een bepaald zendgebied (het heeft er wortels); grootschalige, nationale initiatieven komen niet in aanmerking;
- er wordt uitdrukkelijk gezocht naar “de mens of de mensen” achter een initiatief, dus niet de grote structuren, de besturen of de instellingen, wel de mensen die het eigenlijk “doen”.

Hoe stel je iemand kandidaat voor “De Pluim”?

Iedereen kan één of meer kandidaten voorstellen. Dat kan tot 22 oktober via het speciale kandidaatsformulier, dat je vindt op www.actiewijzer.be of www.kbs-frb.be. Je kan het ook aanvragen via telefoonnummer 070-23 30 65 of per e-mail proj@kbs-frb.be

Het ingevulde formulier moet je aan je eigen regionale TV-omroep bezorgen (ook al woont je kandidaat in een andere regio). De contactgegevens vind je op het kandidaatsformulier.

Veel succes!

Samen aan de weg timmeren met Actiewijzer

Ook Actiewijzer blijft positieve initiatieven in de kijker zetten. Op www.actiewijzer.be vind je praktijkvoorbeelden en tips van mensen die allerlei acties ondernemen om hun wijk, buurt, dorp of stad nieuw leven in te blazen.

Gratis Actiewijzer-postkaarten kan je bestellen via info@actiewijzer.be (vbn in tACTIEF 2004.2).



ENGAGE-campagne

stimuleert

11

werknemers-vrijwilligerswerk

Het aantal werknemers dat zich inzet als vrijwilliger doen toenemen, dat is het doel van ENGAGE, de internationale campagne rond employee-engagement, of werknemers-vrijwilligerswerk.

De campagne loopt wereldwijd, maar wordt voor het grootste deel bekostigd met Europese middelen. Van Polen tot Singapore: in een hele waaier landen worden initiatieven opgezet om de belangstelling van bedrijven voor werknemers-vrijwilligerswerk aan te wakkeren, hen te helpen om de dialoog aan te gaan met social-profitorganisaties en hen ondersteuning te geven bij het opzetten van projecten voor werknemers-vrijwilligerswerk.

Bedrijfswereld informeren en warmmaken

In Europa nemen acht landen deel aan de ENGAGE-campagne, waaronder België.

Doelgroep van de campagne zijn in de eerste plaats de bedrijven. Leidinggevend en human resourcesverantwoordelijken worden via de campagne warm gemaakt en geïnformeerd over "employee involvement". Er worden informatiesessies georganiseerd, bedrijfsleiders worden meegetroond naar succesvolle projecten ("Seeing is believing"), bedrijven worden aangemoedigd om zelf een dag te organiseren waarop al hun werknemers vrijwillig aan de slag gaan, enz.

Voor België wordt de ENGAGE-campagne gedragen door verschillende partners: Cera, het Business & Society-netwerk, communicatiebureau LinkInc, het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk vzw en l'Association pour le Volontariat.

De Belgische ENGAGE-campagne omvat twee grote luiken. Tegen begin november wordt een beknopte "Wegwijsgids Employee Involvement" voor bedrijven gerealiseerd. Vervolgens wordt deze gids in een korte informatiesessie voorgesteld op diverse studiedagen, congressen, waar bedrijfsleiders en/of human resources-verantwoordelijken samenkomen.

Wegwijsgids Employee Involvement

De Wegwijsgids Employee Involvement is opgevat als een beknopte publicatie die bedrijfsleiders en human resourcesverantwoordelijken laat kennismaken met employee involvement en hen warm maakt om dit uit te proberen in hun eigen organisatie.

De Wegwijsgids bevat een kort theoretisch kader: wat is employee involvement, hoe past employee involvement binnen het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen, welke voordelen hebben bedrijf, vrijwilligersorganisatie en maatschappij erbij, enz.

Maar de gids vertelt vooral praktijkverhalen van Belgische en buitenlandse bedrijven die het aandrufden een employee involvementproject op te starten. In deze case-studies getuigen bedrijven over hun aanpak, hoopvolle resultaten of tegenvallers, struikelstenen en succesfactoren...

De gids bevat ook een beknopte databank met adressen, interessante websites en literatuur voor bedrijven die meer informatie willen rond employee involvement of zelf met een project van start willen gaan.

Presentaties

De Wegwijsgids wordt in primeur voorgesteld tijdens de "Eurofestatie", een driedaagse conferentie en uitwisselingsmarkt rond vrijwilligerswerk op 7, 8 en 9 november 2004 in Maastricht.

Voor meer informatie en het programma van de Eurofestatie: www.eurofestation.com.

In de weken en maanden nadien wordt de Wegwijsgids voorgesteld aan een zo breed mogelijk publiek van bedrijfsleiders en human resourcesverantwoordelijken.

Praktisch

- Op de campagne-website www.engage-online.org vindt u een schat aan informatie rond employee involvement: nuttige adressen, literatuur, case-studies...
- De "Wegwijsgids Employee Involvement" verschijnt begin november in het kader van de Cera Horizonten-reeks en kan gratis aangevraagd worden door bedrijfsleiders, human resources-verantwoordelijken.... op info@linkinc.be

- Organisatoren van studiedagen, conferenties, seminaries of bijeenkomsten voor bedrijfsleiders of human resourcesverantwoordelijken die belangstelling hebben voor een korte presentatie en **voorstelling van de publicatie** rond employee involvement tijdens hun bijeenkomst kunnen contact opnemen met Link Inc, Kristine De Smet, tel. (03)232 93 42 kristine.desmet@linkinc.be. De gids wordt gratis verspreid onder alle aanwezige belangstellenden. www.engage-online.org

"Employee involvement: wat is het?"

Voor Employee Involvement (ook wel Employee Community Involvement of Employee Engagement) genoemd bestaat geen eenduidige Nederlandstalige term. Dat toont al meteen uit welke hoek de wind waait, namelijk van overzee: de wortels van het Employee Involvement liggen in het Verenigd Koninkrijk. Vandaag is Employee Involvement echter ook in heel wat andere Europese landen waaronder Nederland bijvoorbeeld, een vast en waardevol onderdeel van het Human Resources beleid. In het Belgische bedrijfsleven hebben enkele ondernemingen en vrijwilligersorganisaties her en der voorzichtige projecten opgezet.. Stilaan groeit de belangstelling, parallel met de steeds toenemende interesse van ondernemingen voor maatschappelijk verantwoord ondernemerschap (MVO). Letterlijk kan je Employee Involvement vertalen door "het betrekken van werknemers" (bij de gemeenschap, door vrijwilligerswerk). Werknemers-vrijwilligerswerk dus. Het staat voor de deelname van werknemers aan sociaal geëngageerde projecten. Dat kan binnen of buiten de bedrijfstijd gebeuren, maar alleszins met uitdrukkelijke steun van hun werkgevers. De mogelijkheden zijn legio: een alternatief personeelsfeestje, werknemers die buiten de uren aan vrijwilligerswerk doen financieel steunen, werknemers detacheren in een vzw met een sociaal doel,... Het bedrijf investeert zo in een sociaal project én in haar eigen mensen.

Bedrijven hebben immers in toenemende mate nood aan werknemers die zelfstandig kunnen werken en zich snel aanpassen aan nieuwe situaties. Werknemers krijgen door hun activiteiten in de social profitorganisatie de kans om vaardigheden zoals leiderschap, teamwerk, het nemen van beslissingen en het opbouwen van klantenrelaties verder te ontwikkelen. De vrijwilligersorganisaties van hun kant krijgen de kans om zo gratis deskundigheid in huis te halen, of eenvoudigweg over meer mankracht te beschikken.

School zoekt vrijwilligersorganisaties

vrijwilligersproject in Normalschool Torhout

In het najaar werkt het Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk West-Vlaanderen mee aan een vrijwilligersproject van de Regentaatsnormaalschool in Torhout.

In het kader van een project rond maatschappelijk engagement wil men daar de derdejaars studenten (minimumleeftijd 21 jaar) een tijdje laten meedraaien in een vrijwilligersproject.

Daarom zijn ze op zoek naar organisaties die bereid zijn om in de maanden oktober-november 2004 een groepje studenten (1 tot maximaal 5 studenten) in te schakelen en dit voor 1 dag per week, 8 weken na elkaar. De studenten zijn lesvrij op vrijdag, maar kunnen zich eventueel ook tijdens het weekend inzetten. Men verwacht van de organisatie dat de studenten er de kans krijgen om kennis te maken met de eigenheid van de organisatie (structuur, maatschappelijke opdracht, werkinhoud).

Daarnaast is het de bedoeling dat de studenten zich engageren in de werking van de organisatie en er een aantal activiteiten op zich nemen. We geven enkele mogelijke voorbeelden: administratief werk, klusjes opknappen, uitstappen organiseren, taallessen in elkaar steken, natuurbeheer, ...

Het gaat bij dit project uitdrukkelijk niet om een stage in het kader van de lerarenopleiding. De studenten zitten allemaal in hun laatste jaar regentaat en volgen diverse richtingen: handel, informatica, Engels, Frans, Nederlands, technologie, biologie, ... **Interesse?** Neem dan ten laatste begin september contact op met coördinator Ides Depotter via ides.depotter@clb-net.be of op 059 / 51 96 62.

En wie weet blijven enkele van deze studenten ook na hun project gemotiveerde vrijwilligers in jouw organisatie!

Frank Debaere, Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk West-Vlaanderen

Vrijwilligerswerk vandaag

geen 'of/of'-kwestie

LESLEY HUSTINX¹

Van de luid verkondigde opmars van een nieuw type van vrijwilliger is in realiteit weinig sprake, althans niet in een sterk geprofessionaliseerde en dienstgerichte organisatie als Rode Kruis-Vlaanderen. Dat is de voornaamste conclusie uit een doctoraatsonderzoek naar hedendaagse stijlen van vrijwilligerswerk.

In de vrijwilligerswereld is het onderscheid tussen 'traditionele' en 'nieuwe' vrijwilliger langzaam maar gemeengoed geworden. Mensen zouden zich vandaag op een heel typische manier engageren, anders dan vroeger. De 'traditionele vrijwilliger' was iemand die zich onvoorwaardelijk voor anderen inzette, iemand waarop stevast gerekend kon worden, iemand die als het ware aan de organisatie toebehoorde. Hij of zij cijferde zichzelf weg voor anderen, en zette zijn of haar goede werken liefst niet teveel in de kijker. De vrijwilligers van tegenwoordig lijken steeds meer van dit klassieke (ideaal) beeld af te wijken. Er wordt beweerd dat ze veel minder oprecht en betrouwbaar zijn dan de loyale en opofferingsgezinde vrijwilligers van weleer. Ze willen geen verplichtingen meer aangaan en wensen zich enkel nog te engageren voor duidelijk afgebakende en kortlopende projecten. De nieuwe vrijwilligers zijn kieskeurig en berekend, en willen vooral zelf wat aan hun inzet hebben. Hun vrijblijvende, kortstondige, en aan hoogstpersoonlijke voorwaarden gebonden inzet zou op lange termijn nefast zijn voor het vrijwilligerswerk.

De beeldvorming over het 'vrijwilligerswerk nieuwe stijl' is echter problematisch omwille van twee centrale redenen. Vooreerst bestaat er nauwelijks cijfermateriaal om de veronderstelde (en doorgaans als negatief bestempelde) gedaantewisseling in het vrijwilligerswerk te staven. Voorts valt het op dat de veranderende aard van het vrijwilligerswerk hoofdzakelijk wordt herleid tot een *mentaliteitswijziging* bij de vrijwilligers zelf: ze zijn zich 'anders', of zelfs 'afwijkend' gaan opstellen. Gevoed door een eenzijdig-pessimistische interpretatie van het veelbesproken individualiseringspro-

ces worden de vrijwilligers van vandaag nogal gemakkelijk afgeschilderd als 'individualistisch', 'zelfingenomen', 'berekend maar onberekenbaar', 'consumentistisch', 'sensatiebelust', enzovoort. De *wijzigende context* waarin het vrijwilligerswerk zich situeert blijft in de hele discussie echter opvallend uit het vizier. Het lijkt nochtans erg logisch om recente ontwikkelingen in het vrijwilligerswerk ook te begrijpen in relatie tot de bredere veranderingen die zich voordoen in de *individuele leefsituatie van de vrijwilligers* enerzijds en de *wijze waarop het vrijwilligerswerk wordt georganiseerd* anderzijds.

Dit waren dus meteen ook de twee grootste uitdagingen van mijn doctoraatsonderzoek. Een eerste opdracht bestond erin om verschillen in stijlen van vrijwilligerswerk in kaart te brengen zoals ze zich vandaag de dag voordoen. Vervolgens rees de vraag welke achtergrondvariabelen aan de geobserveerde verschillen ten grondslag lagen. Er werd geopteerd voor een diepgaand onderzoek bij één enkele vrijwilligersorganisatie. In het voorjaar van 2000 werd aldus een uitgebreide mondelinge enquête afgenomen bij een representatief staal van 652 vrijwilligers van Rode Kruis - Vlaanderen.

Uit de resultaten blijkt dat het populaire onderscheid tussen 'traditioneel' en 'nieuw' vrijwilligerswerk op zijn minst genuanceerd moet worden. Achter beide stereotiepen gaat een veel ruimere diversiteit aan vrijwilligersprofielen schuil. Uit de analyses komen maar liefst **vijf verschillende types** van rodekruisvrijwilligers tevoorschijn, die duidelijk onderscheiden posities innemen van de rand naar de kern van de organisatie.

¹ Lesley Hustinx is als postdoctoraal onderzoekster verbonden aan het departement Sociologie van de Katholieke Universiteit Leuven. Voor haar doctoraal proefschrift, getiteld *Reflexive Modernity and Styles of Volunteering: The Case of the Flemish Red Cross Volunteers* (2003), kon ze een beroep doen op een onderzoekstoelage van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek - Vlaanderen.

Aan de rand van de organisatie heb je ten eerste de 'gelegenheidsbijdragers' (21.3%).

Deze groep van vrijwilligers neemt deel op een onregelmatige en eerder beperkte basis, en voelt zich maar weinig verbonden met de organisatie of het vrijwilligerswerk. Deze eerder losse vorm van engagement is echter niet noodzakelijk van korte duur: iets meer dan een derde van de vrijwilligers in deze groep zijn al minstens vijf jaar bij het Rode Kruis. De term 'bijdrager' beklemtoont dat dit vrijwilligerstype wel af en toe een (in tijd en omvang beperkte) bijdrage levert, maar voorts niet echt bij het vrijwilligersgebeuren betrokken is.

Vervolgens heb je twee types van vrijwilligers die een tussenpositie innemen.

Vooreerst is er de groep van 'gevestigde bestuurders' (8.9%). Zoals de term al duidelijk maakt, blijft hun engagement doorgaans beperkt tot bestuursfuncties. Ze zijn vooral betrokken in vergaderen en besluitvorming, en zijn over het algemeen niet overdreven intensief met hun vrijwilligerswerk bezig. Voorts zijn deze vrijwilligers een vaste waarde in de organisatie. Bijna de helft is al meer dan 10 jaar bij het Rode Kruis. Desalniettemin geeft deze groep blijk van een eerder afstandelijke ingesteldheid. De middengroep bestaat ten tweede uit 'betrouwbare medewerkers' (19.4%). Deze vrijwilligers blinken vooral uit in de gematigdheid van hun engagement. Ze zijn geen supervrijwilligers, maar ze zijn een betrouwbare bron van inzet. Ze zijn geëngageerd op een redelijk stabiele basis, en ze identificeren zich matig tot sterk met het vrijwilligerswerk. De term 'medewerker' benadrukt de eerder ondergeschikte rol die ze in het Rode Kruis vervullen – ze blijven namelijk opvallend afwezig in het organisatorische en leidinggevende werk.

Schuiven we op naar het centrum van het vrijwilligersgebeuren, dan vallen er nog twee andere stijlen van vrijwilligheid te onderkennen.

Aan de ene kant kan Rode Kruis – Vlaanderen rekenen op een grote groep van 'dienstgerichte kernvrijwilligers' (35.4%). Zij vormen de frontlinie als het op de werkelijke hulpverlening aankomt. Het zijn kernvrijwilligers omdat ze erg vaak en erg veel tijd in het vrijwilligerswerk steken. Ze zetten zich bovendien vol overgave in en zijn zeer sterk bij de organisatie en het vrijwilligerswerk betrokken. Een opvallende vaststelling is dat hoewel deze vrijwilligerscategorie het grootste aandeel nieuwe vrijwilligers telt (een vierde is hoogstens 2 jaar bij het Rode Kruis, slechts een derde is meer dan 5 jaar actief), dit niet wegneemt dat ze een zeer promi-

nente plaats in vrijwilligersgebeuren inneemt.

Aan de andere kant wordt de kern bevolkt door 'kritische sleutelfiguren' (15.0%). Hoewel deze vrijwilligers uitblinken in een quasi-permanente en *all-round* inzet, staan ze het meest kritisch ten opzichte van het functioneren van de organisatie.

Maar het woordje kritisch verwijst tezelfdertijd naar het feit dat ze een kritische rol spelen voor het voortbestaan van Rode Kruis – Vlaanderen. Ze zijn als het ware de sleutelfiguren die zich op een bijna dagelijkse basis met de kernactiviteiten van de organisatie bezighouden – met name het leidinggevende, organisatorische en administratieve werk. Zoals de gevestigde bestuurders zijn ook deze manusjes-van-alles overwegend op zeer lange termijn geëngageerd.

Deze korte typering maakt bovenal duidelijk dat het gebruikelijke onderscheid tussen 'traditionele' en 'nieuwe' vrijwilliger een veel te zwart/witte vereenvoudiging van de vrijwilligersrealiteit is, en dat we dus moeten denken in termen van een veel grotere verscheidenheid. Een 'beperkt' engagement is niet noodzakelijk synoniem met een 'kortstondige', 'kieskeurige', 'vrijblijvende', 'afstandelijke', 'wispelturige', 'eigengereide', 'zelfgeoriënteerde' ... vorm van inzet. Omgekeerd vallen klassieke vrijwilligersdeugden als 'langlopend', 'vol overgave', 'intensief', 'loyaal', 'betrokken', 'standvastig', 'opofferingsgezind' ook niet noodzakelijk samen.

Blijft nog de vraag hoe je kan voorspellen tot welk type van engagement een lukrake Rodekruisvrijwilliger behoort.

Ligt dit louter aan de verschillende mentaliteit van de vrijwilligers? Zijn het de mogelijkheden en beperkingen die hun leefsituatie biedt? Of stuurt de organisatie de vrijwilligers in een bepaalde richting?



Om deze vraag te beantwoorden, hebben we een verklaringsmodel opgesteld op basis van enerzijds een aantal achtergrondkenmerken van de vrijwilliger en anderzijds een aantal organisatiekenmerken.

Als we puur naar de sterkte van de effecten gaan kijken, moeten we besluiten dat de organisatie het grootste gewicht uitoeft op de verschillen in stijlen van vrijwilligheid, máár dat die invloed gestuurd wordt door een aantal voorwaarden en omstandigheden aan de kant van de vrijwilliger.

Vooreerst zijn stijlen van vrijwilligheid een kwestie van de objectieve beschikbaarheid van de vrijwilligers.

Ze moeten met andere woorden over voldoende én voldoende voorspelbare tijdsreserves beschikken. In dit opzicht kan een betaalde job de goede intenties van de vrijwilligers duidelijk dwarsbomen. Flexibele werkomstandigheden, zeker in combinatie met een voltijdse job, vormen een serieuze rem op meer intensieve engagementen.

Ten tweede hangt het type van engagement samen met de beroepsgebonden kennis en vaardigheden van de vrijwilligers.

Het valt sterk op dat Rode Kruis – Vlaanderen vijfmaal meer semi- en ongeschoolde arbeiders aantrekt dan hun deelname in het vrijwilligerswerk in het algemeen zou doen vermoeden. De analyses wijzen uit dat arbeiders de grootste kans hebben om tot de groep van dienstverlenende kernvrijwilligers te behoren, terwijl professionelen het vaakst gelegenheidsmedewerkers zijn. Verder wordt het onderscheid tussen hoofdarbeid en handenarbeid weerspiegeld in administratieve versus uitvoerende taken. Deze samenhangen doen vermoeden dat, zeker in een sterk geprofessionaliseerde organisatie als Rode Kruis – Vlaanderen, de drempel tot deelname veel lager is voor de hogere beroepsklassen. Aangezien professionelen reeds over de vereiste kennis en vaardigheden beschikken, kunnen ze vlot op en af de vrijwilligerskar springen, terwijl andere beroepscategorieën door een aanzienlijke opleidingsprocedure moeten gaan vooraleer ze toegang tot het vrijwilligerswerk krijgen.

Ten derde variëren stijlen van vrijwilligerswerk ook in functie van de leeftijdsgebonden ervaring die de vrijwilliger opbouwt.

Jonge vrijwilligers zijn vooral terug te vinden in het ondersteunende werk. Hoewel een derde van de bevroegde Rodekruisvrijwilligers tussen 15 en 26 jaar oud is – ongeveer het dubbel van hun deelname in de gemiddelde Vlaamse vrijwilligersorganisatie – worden bestuurlijke en leidinggevende functies doorgaans vervuld door oudere en meer ervaren vrijwilligers met een langere staat van dienst. Doorgroeimogelijkheden binnen de orga-

nisatie zijn gebonden aan opleidingsvereisten, professionele vaardigheden en persoonlijkheidskenmerken waarover jonge vrijwilligers nog onvoldoende beschikken.

Tot slot blijkt er ook sprake te zijn van verschillende ‘smaken voor vrijwilligerswerk’.

Hier vinden we wel trekjes van het nieuwe vrijwilligersprofiel. Randvrijwilligers uiten hun solidariteit vaker door geld te storten voor een goed doel, en ze zijn doorgaans iets minder sterk op anderen gericht; terwijl kernvrijwilligers zich uitermate solidair opstellen en een grote kans hebben om op klassieke terreinen actief te zijn – denk aan de zorg voor zieken, bejaarden of personen met een handicap, het vrijwilligerswerk binnen een kerkgemeenschap.

Dit samenspel tussen de achtergrondkenmerken van de vrijwilligers en hun stijl van vrijwilligheid in acht genomen, wijzen de analyses verder uit dat naarmate vrijwilligers meer naar de kern opschuiven, *de greep van de organisatie* op het type van engagement versterkt: er is een effect van de verschillende rodekruisdiensten die we in het onderzoek hebben betrokken, van het aantal vrijwilligers dat de lokale afdeling telt, en van het organisatieniveau waarop de vrijwilligers participeren. Dit wijst erop dat de vrijwilligersorganisatie tot op zekere hoogte oogst wat ze zelf zaait, op voorwaarde dat ze eerst vruchtbare grond vindt, uiteraard.

We mogen dus besluiten dat het vrijwilligerswerk geen ‘of/of’-kwestie is. De werkelijkheid is veel complexer dan een rechtlijnig onderscheid tussen ‘traditioneel’ en ‘nieuw’, of tussen ‘vrijwilliger’ en ‘organisatie’ doet vermoeden. De wijze waarop mensen aan vrijwilligerswerk doen, moet worden begrepen als een ingewikkeld en dynamisch samenspel van enerzijds de klassieke groepsgebonden kenmerken, maar anderzijds evengoed de individuele mogelijkheden en beperkingen die voortvloeien uit de leef- en werkomstandigheden van mensen, de verschillende voorkeuren en prioriteiten van de vrijwilligers, en eerder situatiegebonden invloeden in termen van doorgroeimogelijkheden binnen de organisatie en ervaringen in een specifieke vrijwilligerssetting en groep. En hiermee eindigen we ver weg van eenduidige verhalen in termen van de opmars van een nieuw, eigenzinnig en losbandig type vrijwilliger.

S tudiedagen en cursussen

provinciaal

STEUNPUNTEN VRIJWILLIGERSWERK

Limburg

In het komende najaar draait het vormingsprogramma “**Vrijwilligersacademie Limburg 2004**” op volle toeren. Extra’s in het programma dit jaar zijn cursussen voor vrijwilligers in de thuiszorg en de palliatieve zorgen en een aanbod rond public relations voor verenigingen.

De vormingsgids met het volledige programma is nog steeds gratis verkrijgbaar bij het Steunpunt Vrijwilligerswerk Limburg.

Vanaf 2005 organiseert het Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk Limburg samen met de Provinciale Bestuursschool en vormingsinstelling Vormingplus Limburg vzw, vorming voor lokale ambtenaren over het ontwikkelen van een “**vrijwilligersbeleid**” en een “**ondersteuningsbeleid aan het vrijwilligerswerk**”. Als opwarmer starten we de vorming in november van dit jaar al met een infosessie over de mogelijkheden van de vrijwilligersvacaturebank.

Voor meer informatie over deze en andere initiatieven van het Steunpunt in Limburg kan je terecht op de vernieuwde website www.limburg.be/vrijwilligers

West-Vlaanderen

Het wordt een druk najaar voor het Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk West-Vlaanderen: het Steunpunt organiseert maar liefst 6 initiatieven.

1. STUDIENAMIDDAG

Lokale ondersteuning van vrijwilligerswerk

In 2002 gaven de Provinciale Steunpunten Vrijwilligerswerk en het Punt vzw te Brussel de opdracht aan VVSG om te onderzoeken welke rol

gemeenten (kunnen) spelen bij het ondersteunen van lokaal vrijwilligerswerk. Op deze studienamiddag worden de resultaten van dit onderzoek gepresenteerd. Tevens krijgen we een aantal getuigenissen van lokale overheden over de manier waarop zij het vrijwilligerswerk wensen te ondersteunen of over hoe zij zelf als overheid taken aan vrijwilligers toevertrouwen (Stad Ieper, Stad Oostende, Dorpsdienst Nestor uit Alveringem en Lo-Reninge).

Datum: dinsdag 21-09-04 van 14.00 tot 16.30 uur

Plaats: Provinciehuis Boeverbos
Koning Leopold III Laan 41, 8200 Sint-Andries

2. STUDIEDAG EN BEZOEK

Lokale overheden en vrijwilligerswerk

Op woensdag 24 november gaat in Vlissingen een studiedag door over de rol die lokale overheden (kunnen) opnemen in het ondersteunen van vrijwilligerswerk. Vanuit een Europees perspectief wordt daarbij aandacht besteed aan de situatie in Nederland en Vlaanderen. In de namiddag brengen we een bezoek aan de Lokale Vrijwilligerscentrale van Stad Vlissingen.

Datum: woensdag 24-11-04 van 10.00 tot 17.00

Plaats: Vlissingen

Organisatie: INTERREG Project met als partners Provinciale Steunpunten Vrijwilligerswerk Oost- en West-Vlaanderen en Scoop Zeeland.

3. CURSUS

Vrijwilligerswerk organiseren

Wil je een vrijwilligerswerking opstarten, maar weet je niet goed hoe dit aan te pakken? Of ben je al een tijdje bezig en heb je nood aan herbronning?

Dan is deze cursus iets voor u. In 4 dagen worden alle elementen behandeld die deel uitmaken van een degelijk vrijwilligersbeleid (visie, werving en selectie, begeleiding, motivatie, statuut).

Datum: maandagen 4, 11, 18 van 10.00 tot 16.30 en 25 oktober van 10.00 tot 13.00 uur

Plaats: Provinciehuis Boeverbos
Koning Leopold III Laan 41, 8200 Sint-Andries

4. INFOBIJEENKOMST

Verzekeringen en het statuut van de vrijwilliger

Welke verzekeringen dient uw organisatie af te sluiten. Welke wettelijke bepalingen gelden er voor het vrijwilligerswerk? Kan een vrijwilliger een vergoeding ontvangen? Wat zijn de regels van het spel? Een voormiddag dus over de juridische aspecten van het vrijwilligerswerk

Eddie Van Eylen, Ethias en Eva Hambach, VSVw zetten alles netjes op een rij.

Datum: maandag 25 oktober van 10.00-13.00

Plaats: Provinciehuis Boeverbos
Koning Leopold III Laan 41, 8200 Sint-Andries

5. STUDIEDAGEN

Vrijwilligers selecteren en begeleiden

Hoe kies ik de juiste vrijwilliger? Waar let ik op? Hoe kan ik hem/haar begeleiden?

Een studiedag met workshops, georganiseerd in samenwerking met het VSVw vzw.

Deelnemers ontvangen de gratis infobrochure.

Datum: maandag 13 december van 10.00 tot 16.30

Plaats: Provinciehuis Boeverbos
Koning Leopold III Laan 41, 8200 Sint-Andries

Datum: vrijdag 17 december van 10.00 tot 16.30

Plaats: Prov. Noord-Zuid Centrum
Hugo Verrieststraat 22, 8800 Roeselare

6. STUDIEDAG

Maak uw vrijwilligersbeleidsplan

Hoe maak ik mijn vrijwilligersbeleidsplan? Wat zet ik er in?

Vanuit welke visie op vrijwilligerswerk vertrek ik?

Studiedag georganiseerd door Welzijnsraad Arrondissement Ieper m.m.v. Provinciaal Steunpunt Vrijwilligerswerk.

Datum: donderdag 14 oktober

Plaats: Rozenhuis te Ieper

Doelgroep: verantwoordelijken van vrijwilligersorganisaties uit de welzijnssector

Vlaanderen

ZES STUDIEDAGEN

Vrijwilligers (laten) kiezen is een kunst

Vrijwillige inzet, moet je dat proberen in banen te leiden? Mag je vrijwilligers de laan uitwijzen, of hen duidelijk maken dat er in jouw organisatie eigenlijk geen plaats is voor hem of haar? Kan dat? Mag dat?

Dat kan je lezen in de kakelverse handleiding die in het najaar van de persen rolt. In dit werkje staan we stil bij begrippen als 'selecteren' doe je dat en hoe dan? Hoe kan je een vrijwilliger naar een specifieke taak oriënteren? Mogen we vrijwilligers evalueren en wat zijn daarbij de knepen van de kunst? Geen lange uiteenzettingen in deze handleiding, wel veel aandachtspunten, tips en instrumenten om je vrijwilligersbeleid verder gestalte te geven. Daarenboven bieden we ook weer studiedagen aan, met als doel ideeën uit te wisselen, praktische voorbeelden te zien en vooral ook veel ervaringen te delen. Geen theoretische 'hoofdact' dit keer.

Iedere deelnemer kan twee werkgroepen volgen, eentje in de voormiddag, eentje in de namiddag. De werkgroepen worden begeleid door mensen die met hun voeten in de praktijk staan.

Uit deze studiedagen kan je een maximaal rendement halen. Bovendien krijgt elke deelnemer de nieuwe handleiding meteen mee.

Doen!

Antwerpen	9 november 2004
Brussel	18 november 2004
Oost-Vlaanderen	30 november 2004
Vlaams-Brabant	6 december 2004
West-Vlaanderen	13 december te Brugge
	17 december te Roeselare

Informeer gerust bij je steunpunt voor meer praktische info en inschrijvingsvoorwaarden. Tot dan!

Publicaties

recente uitgaven



Op vraag van vele vrijwilligersorganisaties hebben we een beknopte infobrochure samengesteld waarin je in een oogwenk het ABC van de regelgeving vrijwilligerswerk kan terugvinden.

De brochure bevat de kerninformatie en aandachtspunten en kan zowel door vrijwilligers als door organisaties opgevraagd worden.



LOKALE BESTUREN HEBBEN EEN HART VOOR VRIJWILLIGERSWERK

Inderdaad. Lokale besturen bieden ondersteuning aan het vrijwilligerswerk. Het VVSG-rapport bevestigt die stelling.

Daarboven schakelen steden, gemeenten en OCMW's zelf tal van vrijwilligers in, om de mindermobielencentrale te bemannen, het onthaal te doen in musea, voor de speelpleinwerking, in het dienstencentrum van het plaatselijke KVT.

Lokale besturen zijn voor ons geknipte partners in het vrijwilligerswerk. Heel eenvoudig omdat veel mensen vrijwilligerswerk dicht bij huis zoeken, omdat organisaties en initiatieven zich afspelen op het gemeentelijk grondgebied.

In deze folder geven we enkele tips om de inspanning die jouw gemeente of OCMW al levert voor het vrijwilligerswerk, nog beter in de verf te zetten. We kunnen natuurlijk niet begalen hoe sterk je het vrijwilligerswerk in de schijnwerpers wil plaatsen, dat kiesst ieder voor zich, afhankelijk van mogelijkheden en/of beschikbare middelen.

EEN INSTRUMENT: GRATIS, SNEL EN DEGELIJK EN HANDIG:
WWW.VRIJWILLIGERSWERK.BE

De vacaturebank www.vrijwilligerswerk.be verzamelt vacatures uit heel Vlaanderen. Ben je in de stad, gemeente of OCMW op zoek naar vrijwilligers? Maak het bekend op onze site! Laat zien dat het vrijwilligerswerk bij jullie rijk, divers en bruikbaar is door de organisaties aan te gooien de website als extra aantrekkingskanaal in te zetten. We overlopen kort de mogelijkheden van de website.



HÉT TREFPUNT VOOR VRIJWILLIGERS EN ORGANISATIES:

WWW.VRIJWILLIGERSWERK.BE

De steunpunten stuiten bijna dagelijks op mensen die op zoek zijn naar een geschikt vrijwillig engagement. Soms gaat het om mensen die een vaag idee hebben over wat ze willen doen, soms om iemand die naar die specifieke taak zoekt, en vaak om mensen die wel iets willen doen maar geen idee hebben van het ruime aanbod aan vrijwilligerswerk.

Om hen een eindje op weg te helpen namen we het initiatief om een vacaturedatabank voor het vrijwilligerswerk te ontwikkelen.

Voor organisaties is het ook niet steeds een sinecure om de geknipte man- of vrouw te vinden. Naast andere manieren om een aantrekkingscampagne in de praktijk te brengen, biedt ook de website hier soelaas. Uit onze statistieken kunnen we afleiden dat het trefpunt werkt. Van organisaties weten we dat ze hun "droomvrijwilligers" vinden via de databank.

Om de organisaties te ondersteunen, bieden we deze gratis dienstverlening aan. Heel wat organisaties hebben de weg al gevonden naar de website.

In deze folder willen we je dan ook niet overtuigen van de sterkte en de kracht van het instrument www.vrijwilligerswerk.be.

Oeps, onze vacature staat nog niet op www.vrijwilligerswerk.be

Doe het snel. Je kan dat zelf, wanneer je maar wil.



Wil je weten hoe het staat met de regelgeving maar baal je van juridische begrippen? Dan hebben we een oplossing! Bestel ons 'laagdrempelig pakket' rechten en plichten en je weet binnen de kortste keren waar de klepel hangt!

In hetzelfde pakket zit ook een interessante educatieve variant om het thema vrijwilligerswerk in scholen spelenderwijs te behandelen.



“Niet zomaar” keek door een groothoeklens naar het vrijwilligerswerk in Vlaanderen. Het werd een collage van praktijkverbonden verhalen en sectorgedreven analyses, hier en daar gekruid met een wetenschappelijk snuifje.

Het geheel is veel meer dan de som der delen. Grasduinend doorheen de bijdragen verwerft de lezer een genuanceerd en hedendaags beeld van het vrijwilligerswerk in Vlaanderen, anno 2003.



“Kan een gerichte bemiddeling en begeleiding meer kansen bieden aan kandidaat-vrijwilligers met een verhoogde psychische kwetsbaarheid?”

De verschillende etappes in dit proces worden gedetailleerd beschreven, schematisch in beeld gebracht en ruimschoots geïllustreerd. Wij hopen nog steeds dat mensen, gesteund door dit boekje, over de drempel geraaken, hun koudwatervrees overwinnen en het wagen om met elkaar op weg te gaan.



Een speels cadeautje voor € 1,00/stuk.

Dankzij de lichte verhevenheden van de aarde ten opzichte van het water, blijft het stresballetje gemakkelijk liggen waar je hem hebben wilt. Op de blauwe achtergrond middenin de oceaan, staat www.vrijwilligerswerk.be.

Wij hebben ook nog een beperkte voorraad groene en gele sleutelhangerrugzakjes, met dezelfde opdruk aan dezelfde prijs (+portkosten). Bestellen kan via hilde.wijnandt@vsvw.be.

OOST-VLAANDEREN



Naima Lafkioui
PAC Het Zuid Woodrow Wilsonplein 2
9000 Gent
Tel. 09-267 75 44
Fax 09-267 75 99
vrijwilliger@oost-vlaanderen.be

VLAAMS-BRABANT



Myriam Philips
Provincieplein 1
3010 Kessel-Lo
Tel. 016 26 73 48
mphilips@vl-brabant.be

LIMBURG



Peter Vananderoye
Universiteitslaan 1
3500 Hasselt
Tel: 011-23 72 24
Fax 011-23 82 80
vrijwilligerswerk@limburg.be

WEST-VLAANDEREN



Frank Debaere
Provinciehuis, Boeverbos
Koning Leopold III-laan 41
8200 Brugge.
Tel. 050 40 34 87
Fax 050-40 31 07
frank.debaere@west-vlaanderen.be

ANTWERPEN



Stichting Welzijnszorg Provincie Antwerpen v.z.w.

Ann Duysters
Boomgaardstraat 22 bus 100
2600 Berchem
Tel. 03 240 61 65
Fax 03 240 61 62
vrijwilligerswerk@provant.be

BRUSSEL



Veerle Leroy, Elke Geuens
Treurenberg 24, 1000 Brussel
dinsdag, donderdag, vrijdag 10 tot 13 u
Tel. 02-218 55 16
Fax 02-218 71 66
hetpunt@busmail.net